YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS 577:e PLENARSESSION, 22.3.2023–23.3.2023

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Ungdomshandlingsplanen i EU:s yttre åtgärder 2022–2027”

(yttrande på eget initiativ)

(2023/C 184/02)

Föredragande: **Michael MCLOUGHLIN**

Medföredragande: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	22.9.2022
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
	Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Yttre förbindelser
Antagande av sektionen	6.3.2023
Antagande vid plenarsessionen	22.3.2023
Plenarsession nr	577
Resultat av omröstningen	
(för/emot/nedlagda röster)	157/0/1

1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar ungdomshandlingsplanen i EU:s yttre åtgärder (nedan kallad ”handlingsplanen”), men påpekar att utmaningar kan komma att uppstå i samband med införandet och genomförandet, vilket kommer att kräva övervakning och tillsyn. EESK vill delta aktivt i genomförandet av handlingsplanen.

1.2 EESK menar att den sakkunskap och erfarenhet som finns inom ungdomsorganisationerna i EU och runt om i världen är en stor tillgång i genomförandet av planen, för både kommissionen och EU:s delegationer. Kommittén anser också att alla EU-anställda som arbetar med ungdomar bör få grundläggande kompetens i frågor såsom ungdomsvänliga utrymmen, samrådsfärdigheter och ungdomsarbetsmetoder.

1.3 EESK skulle vilja att man under genomförandet kontinuerligt uppmärksammar de mest marginaliserade ungdomarna, inbegripet ungdomar med funktionsnedsättning, och att allt arbete som rör ledarskap kompletteras med ett lika stort fokus på gräsrotsstöd till ungdomar i lokalsamhällen. Ledarskaps- och deltagandeprocesser bör utformas för att säkerställa engagemang på gräsrotsnivå och nedifrån och upp-processer för att skapa ledare med förankring i vardagslivet.

1.4 EESK betonar att datainsamling och övervakning är en stor utmaning i genomförandet av handlingsplanen. Detta bör omfatta regelbunden rapportering från kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, relevanta finansierade organ och organisationer i det civila samhället, i överensstämmelse med den kartläggning och den bristanalys vad gäller internationella uppgifter om ungdomar som kommissionen nyligen gjort ([1]).

1.5 EESK välkomnar och uppmuntrar kopplingar till det arbete som utförs av Förenta nationerna (FN) och dess organ på detta område, särskilt vad gäller agendan för ungdomar, fred och säkerhet och eventuella synergier med FN:s kommitté för barnets rättigheter.

1.6 EESK bedömer att EU:s viktigaste ungdomspolitik, såsom Erasmus+ och ungdomsgarantin, kan bidra till arbetet på områdena ungdomsengagemang och ungdomspolitik. När sådana strukturer används bör man säkerställa oberoende ansökningsförfaranden och vara observant på frågor som viseringar och språk.

1.7 EESK rekommenderar rådet att uppmuntra EU:s medlemsstater att utarbeta egna planer med fokus på frågor såsom dem i handlingsplanen och att arbeta i partnerskap med det civila samhället, särskilt ungdomsorganisationer. Dessutom bör befintliga kopplingar och partnerskap med det civila samhället mellan EU:s medlemsstater och målländerna vidareutvecklas och stärkas, särskilt mellan ungdomsorganisationer.

1.8 EESK rekommenderar också att målländerna uppmuntras och ges de verktyg som behövs för att ta fram en egen konkret och målinriktad ungdomspolitik och inrätta nationella ungdomsråd eller liknande. I sitt stöd till målländerna bör kommissionen samtidigt vägledas av principerna för mänskliga rättigheter.

1.9 EESK anser att man bör skapa kopplingar mellan handlingsplanen och Europaåret för kompetens för att säkerställa att detta arbete prioriteras i partnerländerna.

1.10 EESK anser att verksamhet som är inriktad på utbildning bör fokuseras på jämlikhet, särskilt skydd av unga flickor, och att strategier bör säkerställa att de som är svårast att nå engageras. Alla möjligheter till stipendier bör vara öppna och transparenta och omfatta särskilda metoder för att uppmuntra dem som är svårast att nå.

1.11 Det är EESK:s fasta övertygelse att medborgarengagemang med alla organisationer i det civila samhället, såsom ungdomsorganisationer, fackföreningar och grupper för unga företagare, bör främjas.

1.12 EESK anser att man i EU:s handelspolitik bör undersöka dess inverkan på och koppling till ungdomar, särskilt inom kapitlen om handel och hållbar utveckling och avtalen om ekonomiskt partnerskap.

1.13 EESK rekommenderar att man utvecklar särskilda samhällsbaserade tjänster för ungdomars psykiska hälsa och sätter upp mål för både utfallsvärden och kvalitativa förbättringar avseende psykisk hälsa för arbetet med ungdomar inom ramen för yttre åtgärder, i linje med kommissionens studie.

1.14 EESK anser att kampen mot barnarbete bör utgöra en viktig del av handlingsplanen, så att det på tjugohundratalet till slut blir ett minne blott.

2. **Bakgrundsinformation: relevant EESK-verksamhet**

2.1 I oktober 2018 antog EESK sitt yttrande om EU:s nya ungdomsstrategi ([2]), i vilket kommittén framhöll behovet av en sektorsövergripande strategi för ungdomar och av att ägna större uppmärksamhet åt sysselsättning, psykisk hälsa, jämlikhet och utbildning. EESK betonade också vikten av EU:s yttre åtgärder i detta avseende.

([1]) Kalantaryan, S., McMahon, S. och Ueffing, P., ”Youth in external action”, JRC130554, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022.

([2]) EUT C 62, 15.2.2019, s. 142.

2.2 I september 2020 antog EESK yttrandet ”Mot ett strukturerat ungdomsengagemang för klimat och hållbarhet i EU:s beslutsprocess” ([3]). I yttrandet menade kommittén också att man bör inrätta rundabordssamtal om klimat och hållbarhet för ungdomar, se till att en ungdomsdelegat ingår i den officiella EU-delegationen till partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC COP) och inkludera ungdomars synpunkter i EESK:s yttranden om klimat och hållbarhet.

2.3 I yttrandet ”Ungdomspolitiken på västra Balkan som en del av innovationsagendan för västra Balkan” ([4]), som antogs i juli 2022, uppmanade EESK regeringarna på västra Balkan att följa EU:s viktigaste ungdomspolitiska dokument och att investera mer i evidensbaserad ungdomspolitik som syftar till att ta itu med utmaningar i anslutning till utvecklingen av ungdomsfrågor, vilket innebär att tillräckliga och tydliga budgetanslag måste säkras.

2.4 EESK har unika förutsättningar att underlätta samarbetet med ungdomsnätverk. Kommittén inrättade en samordningsgrupp för Europaåret för ungdomar som fick i uppdrag att stärka samarbetet med ungdomsorganisationer och ungdomar under och efter Europaåret och att samarbeta med övriga EU-institutioner och organisationer i det civila samhället för att säkerställa bättre övergripande integration av ungdomar i deras dagliga verksamhet. I september 2022 antog EESK yttrandet ”EU:s ungdomstest” ([5]), i vilket ett mer strukturerat, meningsfullt och målinriktat ungdomsdeltagande efterlystes.

3. **Allmänna kommentarer om handlingsplanen**

3.1 EESK välkomnar varmt det gemensamma meddelandet ”Ungdomshandlingsplanen i EU:s yttre åtgärder 2022–2027”, som innebär ett viktigt steg framåt när det gäller yttre åtgärder och ungdomspolitik och ett erkännande av de potentiella synergieffekterna dem emellan, vilket är hög tid. I samband med Europaåret för ungdomar utgör en sådan utveckling också ett erkännande av att ungdomar och ungdomars liv påverkas av alla politikområden, och synpunkter från denna grupp måste inkluderas i allt politiskt arbete, inte bara på de områden som traditionellt förknippas med ungdomar.

3.2 Kriget i Ukraina fortsätter att få allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen, särskilt för barn, tonåringar och unga människor. Fokus för handlingsplanen i Ukraina, liksom i andra områden i världen som påverkas av konflikter, bör vara att öka ungdomars motståndskraft, stödja ungdomars samhällsengagemang och ge ungdomar möjlighet att vara drivkrafter för förändring i sina samhällen, särskilt med avseende på återhämtningen efter konflikter.

3.3 Meddelandet är också utformat på ett lämpligt sätt mot bakgrund av hur världen ser ut efter covid-19, och det medges att krisen slog som hårdast mot ungdomar, deras utbildning och deras fria rörlighet. Även om covid-19-pandemins effekter på ungdomar erkänns i Europa har denna fråga fått mindre uppmärksamhet på andra håll i världen, särskilt i utvecklingsländerna och i instabila stater.

3.4 Vi stöder i huvudsak tanken att all intern ungdomspolitik bör kunna omsättas i EU:s yttre förbindelser, med hänsyn tagen till de specifika lokala och regionala sammanhang där yttre åtgärder vidtas. I ljuset av detta skulle vi stödja att ungdomstestet för EU:s politik också rekommenderas för dem som genomför handlingsplanen.

3.5 EESK ser också positivt på att handlingsplanen bygger på den europeiska pelaren för sociala rättigheter och EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, där behovet av ett jämlikt, fullständigt och meningsfullt deltagande av ungdomar i det offentliga och politiska livet betonas. Även om ungdomar befinner sig i frontlinjen när det gäller förändring är de fortfarande alltför ofta underrepresenterade, vilket inte ligger i linje med deras grundläggande rättigheter. EESK uppskattar handlingsplanens höga ambitionsnivå och tydliga fokus på åtgärder. Kommittén värdesätter också att man i handlingsplanen erkänner de generationsöverskridande dimensionerna av dagens globala utmaningar.

3.6 Meddelandet sammanför allt viktigt politiskt arbete som rör ungdomar på olika områden. Vid genomförandet kommer det att vara viktigt att ha viss övergripande tillsyn, särskilt med tanke på de olika genomförandeorgan och den mångfald av strategier som berörs. Detta bör även inbegripa dem som ansvarar för ungdomar och utbildning, ungdomsorganisationer och ungdomar själva samt biståndsorgan och andra nationella organ i EU:s medlemsstater, finansierade organ och organisationer i det civila samhället. Likaså måste man i genomförandet beakta olika berörda finansieringskällor, aktörer och indikatorer. Detta kommer generellt sett att bli en utmaning, men ett effektivt tillsynssystem kommer att ge utdelning och skulle kunna vara en modell för ett samordnat genomförande av politiken.

([3]) EUT C 429, 11.12.2020, s. 44.
([4]) EUT C 443, 22.11.2022, s. 44.
([5]) EUT C 486, 21.12.2022, s. 46.

3.7 Datainsamlingen behöver förbättras avseende ungdomar inom nästan alla områden för yttre åtgärder. Genomförandet av handlingsplanen måste inriktas på detta utmanande område, i enlighet med den kartläggning och den bristanalys vad gäller internationella uppgifter om ungdomar som kommissionen nyligen gjort. Det kan vara svårt att dela upp utfall och resultat och att se på vilket sätt ett visst program eller initiativ faktiskt har bidragit till ett resultat. Därför kräver alla insatser som rör ungdomar en longitudinell analys.

3.8 EU och alla dess institutioner bör samarbeta med Förenade kungariket för att se till att samarbetsandan och det interkulturella lärandet och erfarenheterna från Erasmus+ och alla andra former av samarbete inte går förlorade för ungdomar och ungdomsorganisationer i landet. Alla sätt att optimera möjligheterna att återuppbygga förbindelserna med brittiska civilsamhällesorganisationer bör utforskas, och nya bör främjas och skapas ([6]).

Ledarskap och deltagande

3.9 Handlingsplanen är i hög grad inriktad på ledarskap och deltagande. Detta är välkommet och ligger helt i linje med bästa praxis i arbetet med ungdomar. EESK menar dock att ett mycket grundligt och samtalsbaserat tillvägagångssätt kommer att behövas för att vidareutveckla en sådan strategi i EU:s yttre åtgärder. Även inom EU och dess medlemsstater återstår mycket att göra när det gäller deltagarbaserad praxis, trots kraftfulla insatser. Ungdomars ledarskap uppstår i allmänhet genom bra gräsrotsarbete i en stödjande miljö. Detta frambringar i sin tur ungdomar som kan göra sina röster hörda, men utifrån kontakter med sina jämnåriga och erfarenheter beträffande lokala frågor såsom miljö, transport, utbildning, psykisk hälsa, socialt bistånd och många fler. Detta arbete underlättas ofta av det civila samhällets organisationer. Vi hoppas att de tematiska programmen om det civila samhället och mänskliga rättigheter och demokrati kan inriktas på dessa behov.

3.10 Ett antal faktorer som hänger samman med detta måste därför finnas med för att god praxis ska kunna skapas på detta område. I Erasmus+-programmet försöker man fortfarande prioritera ungdomar med begränsade möjligheter, vilket i själva verket innebär ett erkännande av att detta ledande program fortfarande har långt kvar på området. När det handlar om kontakter mellan människor och rörlighet spelar administrativa aspekter såsom viseringar en avgörande roll i att säkerställa en smidig upplevelse för deltagarna, och här behövs en gemensam strategi. Att lösa dessa utmaningar i utvecklingsländer, instabila stater eller till och med totalitära länder kommer helt klart att vara ännu svårare. I slutändan måste allt planerat ledarskap och deltagarbaserat arbete bygga på erfarenheter från gräsrots- och lokalsamhällesnivå.

3.11 Vi måste vara försiktiga så att vi inte vänder på processen genom att först arbeta med ”ledare” i avsaknad av en verklig gräsrotsrörelse. Finansiärer och internationella icke-statliga organisationer kan inte skapa ett sådant ledarskap, och man måste se till att det finns goda kopplingar på gräsrotsnivå. Därför behöver vi ett transparent urval, öppna och inkluderande metoder och skydd mot att stater och andra, särskilt i instabila stater, tar över. Engagemang, deltagande och ledarskap är av avgörande betydelse, och med hjälp av vår strategi måste det byggas upp infrastruktur för att förverkliga detta. Långsiktigt stöd till ungdomsorganisationer och det civila samhället måste prioriteras framför kortsiktiga projektbaserade strategier. Samarbetet med ledare på ungdomsområdet kräver också strategier för att hantera en ständigt föränderlig grupp som befinner sig i en övergående fas i livet, växer och utvecklas och i något skede kommer att behöva eller vilja gå vidare.

3.12 Meningsfullt stöd till gräsrotsorganisationer som är verksamma på fältet bör tillhandahållas så att de kan utvecklas internt och bli relevanta aktörer i sina lokalsamhällen. Vi hoppas att man i det arbete som utförs av ungdomsstyrelsen för internationella partnerskap – Youth Sounding Board (YSB) – på detta område, och inom dialogplattformen med ungdomsorganisationer inom ramen för det politiska forumet för utvecklingsdialog, kommer att beakta detta. Dessutom kan stöd till fackföreningar och fackliga ungdomsorganisationer bidra till att uppmuntra och stödja ungdomars demokratiska deltagande på arbetsplatsen. De nationella ungdomsråden kan sörja för en god infrastruktur när det gäller att besluta vem man ska arbeta med i partnerländerna, förutsatt att de är oberoende. Det gäller även initiativ såsom det globala initiativ för ungdomsmobilisering som genomförs av de sex stora ungdomsorganisationerna ([7]).

([6]) REX/563 – informationsrapporten ”Genomförandet av avtalet om Förenade kungarikets utträde ur EU, inbegripet protokollet om Irland/Nordirland”

([7]) https://globalyouthmobilization.org/.

Genomförandemetoder

3.13 Man hänvisar i omfattande utsträckning till Erasmus+ i handlingsplanen, vilket är välkommet. I detta avseende undviker man i meddelandet att ”uppfinna hjulet på nytt”. Programmets strukturer och processer kan och bör användas i EU:s yttre förbindelser när så är relevant. Vid genomförandet kan det underlätta att dela upp programmet i sina olika delar, till exempel ungdomsfrågor, skolor, yrkesutbildning och högskoleutbildning. Hinder såsom viseringar, brist på finansiering och språkbarriärer bör undanröjas, och genomförandet bör inriktas på ömsesidigt lärande, kompetensutveckling och erfarenhet. Om nationella programkontor används bör de granskas noggrant för att säkerställa respekt för lämpliga aktörer i det civila samhället och deras oberoende.

3.14 Grundläggande yrkesutbildning ökar ungdomars anställbarhet i framtiden och deras deltagande i livslångt lärande. Yrkesutbildningspolitik och god praxis stöder social inkludering och integration på arbetsmarknaden för unga som varken arbetar eller studerar.

3.15 Meddelandet skapar användbara kopplingar mellan EU:s yttre åtgärder och barnets rättigheter, där EU nyligen har utvecklat en strategi. En starkare koppling till FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989 när det gäller att genomföra handlingsplanen skulle också vara användbar, till exempel genom att Genèvekommitténs rapporter från konventionsstaterna används. Många ungdomar är under 18 år och principerna i barnkonventionen kan tjäna som vägledning, men EU:s ungdomsarbete slutar inte vid denna ålder. Vi bör inte alltid se 18 som en automatisk åldersgräns.

3.16 En Team Europe-strategi måste tillämpas för att genomföra handlingsplanen på nationell, regional och multilateral nivå. EU bör följaktligen anpassa sig till de särskilda behoven och förhållandena i de olika regionerna. EESK menar att det skulle vara fördelaktigt om partnerskapen bidrog till att fylla kunskaps- och dataluckor vad gäller ungdomar, särskilt de som rör de prioriterade områdena utveckling av digitala färdigheter, klimatförändringar och den gröna given. EESK tycker att det ska bli intressant att under de kommande månaderna se hur de många åtgärderna ska genomföras och är redo att bidra.

3.17 Vi hade hoppats på ett större gensvar under samrådsprocessen om handlingsplanen och en större representativitet bland svaren. Detta belyser behovet av att ungdomar får all relevant information om viktiga ämnen så att de kan fatta välgrundade beslut och på ett korrekt och meningsfullt sätt bidra till beslutsprocessen. Verktyg såsom kvalitetsmärket från Europeiska samarbetsorganisationen för ungdomsinformation och ungdomsrådgivning (Eryica) kan vara till nytta här.

4. **Särskilda kommentarer om vissa delar av handlingsplanen**

4.1 I handlingsplanen sammanställs många pågående verksamheter, och utmaningarna i samband med genomförandet kommer att bli enorma, särskilt efter covid-19-pandemin. Tillgång till utbildning och jämställdhet mellan könen är avgörande och framsteg har gjorts på detta område.

Utbildning

4.2 Vid genomförandet av handlingsplanen bör man skapa starka kopplingar till Europaåret för kompetens. EESK framhåller vikten av att beakta kompetensutvecklingsbehoven, i synnerhet på området begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och när det gäller den cirkulära ekonomin, psykisk och fysisk hälsa samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, även vid ungdomars omskolning och kompetensutveckling ([8]). Den sociala och den medborgerliga dialogen spelar en avgörande roll och måste stärkas.

4.3 Återigen kommer flera aktörer att vara involverade i utbildningen, så tydliga mål och mått behövs. Ständiga insatser måste inriktas på dem som är svårast att nå, särskilt i de fattigaste och mest sårbara staterna. Utgiftsåtagandet på 10 % från kommissionens instrument för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen och i budgeten för humanitärt bistånd är välkommet, och vi skulle vilja se andra organs och staters åtaganden. De långsiktiga lösningarna på utbildningsområdet måste komma från regeringarna i målländerna, och lokala civilsamhällesorganisationer bör spela en viktig roll. Det internationella samfundet kan inte vara huvudaktören på lång sikt. Vi hoppas att toppmötet om utbildning i omvandling kan bidra till framsteg på detta område.

([8]) EUT C 100, 16.3.2023, s. 38.

4.4 Bestämmelserna om stipendier och stiftelser är välkomna, men vi måste ägna uppmärksamhet åt frågor som rör urval och se till att det civila samhällets organisationer involveras. Det är viktigt att öppna, rättvisa och inkluderande förfaranden för urval av deltagare i akademiska program fastställs när dessa möjligheter skapas och att man prioriterar att erbjuda personer med begränsade möjligheter en plats.

4.5 Att maximera humankapitalets värde är avgörande för att öka konkurrenskraften och bekämpa arbetslösheten, med respekt för hållbar utveckling. Detta förutsätter en arbetskraft som har en rad generella färdigheter och anpassningsförmåga. Utbildningspolitiken måste utvecklas och genomföras i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och inriktas mer på kompetens än på kvalifikationer. Detta kommer att bidra till att minska kompetensglappet.

Ungdomsorganisationer

4.6 Flera forum och organ som har som syfte att engagera ungdomar beskrivs i meddelandet. Plattformen inom det politiska forumet för utvecklingsdialog är välkommen, så länge den säkerställer kontakter på gräsrotsnivå med ungdomsorganisationer, som är oberoende, självorganiserade och helst ungdomsledda.

4.7 Det finns i meddelandet ett välkommet omnämnande och en hänvisning till att ungdomsorganisationer bör involveras. Genomförandet av handlingsplanen skulle gynnas av ett samarbete som omfattar de olika modeller för ungdomsarbete som finns i EU. Denna praxis kan vara lika relevant som ungdomars synpunkter, eftersom den bygger upp kapacitet bland alla ungdomar på lokal nivå, vilket i sin tur banar väg för ungdomsledare som är stadigt förankrade i lokala erfarenheter. Omfattande belägg och modeller finns tillgängliga genom partnerskapet mellan EU och Europarådet och frivilligsektorn för ungdomar.

4.8 Ungdomsorganisationer kan vara en enorm tillgång i genomförandet av planen. EU:s medlemsstater bör uppmuntras att involvera sin ungdomssektor på detta område i nationella handlingsplaner. Vi bör prioritera bra modeller och arbete från EU:s ungdomsorganisationer när det gäller utveckling, konflikter och människorättsarbete framför exempelvis amerikanska modeller för ”ungdomsutveckling”, som ofta importeras som en färdig lösning till utvecklingsländer och andra regioner och som ofta inte är förankrade i samma värderingar. Detta skulle fungera väl med åtagandet att ta fram skräddarsydda lösningar för vissa regioner.

4.9 Genomförandet av åtaganden på utbildningsområdet bör också omfatta informella och icke-formella system i samhällen, civilsamhällesorganisationer och ungdomsarbetsorganisationer. Unescos och Europarådets definitioner ger god vägledning här tillsammans med arbetet avseende kapitlet om ungdomsfrågor inom Erasmus+. Vi måste inse de enorma fördelarna för alla med lärande utanför skolmiljön, som är livslångt och livsvitt.

4.10 Den politiska dialogen är viktig och målen i handlingsplanen är ambitiösa, men vi får inte försumma ländernas egen ungdomspolitik och regeringarnas ansvar, eller behovet av en verklig frivilligsektor och av det civila samhället. Genomförandet av handlingsplanen måste också stödja utvecklingen av ungdomsarbetspolitiken, utvecklingen av nationella ungdomsråd och liknande organ samt strategier som exempelvis EU:s ungdomstest.

4.11 Ungdomsorganisationer har redan upprättat förbindelser runt om i världen, vilket framgår av världens sex stora ungdomsorganisationers arbete, och genomförandet av planen bör involvera dem, bygga vidare på det befintliga arbetet och utgöra en förebild för fler initiativ. Vi bör också vara försiktiga med att vara alltför restriktiva i fråga om deltagande. Det är oklart om deltagandeprocesser användes vid urvalet av frågor till fonden för främjande av ungdomars egenmakt. Ungdomar kanske inte alltid väljer de frågor som andra anser vara viktiga, särskilt i utvecklingsländerna eller i instabila stater där frågor av mer praktisk natur kan vara viktigare.

4.12 Åtgärder för kapacitetsuppbyggnad för ungdomsorganisationer är mycket välkomna och bör åtföljas av effektivt stöd för att starta gräsrotsrörelser i partnerländer där EU:s delegationer kan spela en avgörande roll runt om i världen. Partnerskap med EU-organisationer bör erbjudas där så är lämpligt, och arbetet måste övervakas. Det är viktigt att främja skapandet och stärkandet av nätverk med organisationer både inom och utanför EU.

Effektivt genomförande

4.13 Många aktörer, strategier och budgetposter är involverade i detta arbete, till exempel EU:s delegationer, olika generaldirektorat vid kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, rådet och medlemsstaterna samt en rad olika biståndsbudgetar. Vid genomförandet av handlingsplanen måste man säkerställa tydlighet och lämpligt sektorsövergripande samarbete för att se till att det i slutändan finns ett starkt fokus på målgruppen, samtidigt som en tillräcklig budget tillhandahålls.

4.14 Kontaktskapande koncept kan bygga vidare på befintligt arbete och inspireras av partnersamverkan och andra initiativ inom Erasmus+ (ungdomsdelen). Projekt för ungdomars delaktighet (utan transnationell dimension) inom Erasmus + kan också utgöra bra förebilder för ungdomsprojekt i målländerna.

4.15 Ungdomar är framtidens ledare och drivkrafter för förändring samt viktiga partner när det gäller att bidra till ett framgångsrikt genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling, Parisavtalet om klimatförändringar och den digitala omställningen. Handlingsplanen bör säkerställa att EU:s yttre åtgärder ger ungdomar egenmakt på det politiska, sociala och ekonomiska planet. EESK är redo att göra sin del genom åtagandet att genomföra rekommendationen från konferensen om Europas framtid om att stärka kommitténs institutionella roll och roll som samordnare av och garant för verksamhet med koppling till deltagandedemokrati, såsom en strukturerad dialog med civilsamhällesorganisationer och medborgarpaneler.

4.16 Hänvisningarna till övergången till vuxenlivet i handlingsplanen är starka, vilket är mycket välkommet och ligger i linje med ungdomsarbetets värderingar i EU. Viktiga aspekter i detta sammanhang är att ungdomar blir medvetna om sina rättigheter och skyldigheter som medborgare och förvärvar grundläggande ekonomikunskaper och kunskaper avseende främmande språk, planetens hållbarhet och entreprenörskap. Likaså välkomnar EESK kopplingen till FN:s agenda för ungdomar, fred och säkerhet och uppmaningen till ett bredare samarbete med FN. När handlingsplanen genomförs måste vi vara medvetna om att ungdomar i allmänhet befinner sig långt från beslutsfattandet på många områden.

4.17 FN:s säkerhetsråds resolution 2250 (2015) om ungdomar, fred och säkerhet är ett viktigt verktyg i det globala samarbetet med ungdomar. I resolutionen fastställs fem huvudpelare för åtgärder: deltagande, skydd, förebyggande åtgärder, partnerskap samt avståndstagande och återintegrering. I denna banbrytande resolution uppmanas de undertecknande parterna att ge ungdomar en starkare röst i beslutsfattandet på lokal, regional, nationell och internationell nivå och att överväga att inrätta mekanismer som gör det möjligt för ungdomar att på ett meningsfullt sätt delta i fredsprocesser. Stöd bör ges till dem som vill genomföra denna agenda lokalt och nationellt. Kopplingen till och samordningen med fonden för främjande av ungdomars egenmakt skulle här ge upphov till många synergieffekter.

Jämställdhet

4.18 EESK anser att det är avgörande för en hållbar utveckling att man utnyttjar ungdomars potential och stöder jämställdhet. EU:s yttre åtgärder syftar till att ge ungdomar egenmakt på det politiska, sociala och ekonomiska planet och hjälpa dem att delta i beslutsfattande och den politiska processen på ett meningsfullt och inkluderande sätt. EESK menar att flickors och unga kvinnors egenmakt är avgörande för att säkerställa en hållbar utveckling, och uppskattar att det i handlingsplanen talas om att säkerställa jämställdhet och sätta stopp för diskriminering. EESK påpekar att handlingsplanen bör omsättas i meningsfulla, strategiska och långsiktiga åtgärder som gynnar unga män och kvinnor i lika hög grad. Detta inbegriper att man utvecklar strategier som främjar jämställdhetsintegrering inom alla områden för yttre åtgärder.

4.19 Det är viktigt att öka antalet ungdomar, särskilt unga kvinnor, med kompetens inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM) och digitala färdigheter, och att få flickor att börja intressera sig för STEM-området i tidig ålder, stödja kvinnliga företagare och kvinnliga förebilder inom dessa sektorer och investera i program för att skapa intresse för dessa ämnen bland kvinnliga elever på högstadiet och gymnasiet.

Psykisk hälsa

4.20 Att psykisk hälsa tas upp i meddelandet är välkommet, och vi hoppas att detta område kommer att få en framträdande plats i genomförandet av handlingsplanen. Eftersom hälso- och sjukvårdssystemen är svaga runt om i världen bör det mer ”ungdomsvänliga” genomförandet av förbättringar på området konkretiseras.

Personer med funktionsnedsättning

4.21 EESK anser vidare att det är lika viktigt att hänvisa till ungdomar med funktionsnedsättning i meddelandet och att detta även bör spela en framträdande roll i genomförandet av ungdomshandlingsplanen. Ungdomar med funktionsnedsättning är en grupp som ofta glöms bort när det handlar om att främja ungdomars egenmakt och demokratiska deltagande och detta bör framhävas i genomförandet av handlingsplanen.

Ekonomiska möjligheter

4.22 Rätt kompetens kommer att vara avgörande för ungdomars framtida ekonomiska möjligheter. Stöd kommer att behövas för entreprenörer och nystartade företag, inbegripet finansiering och krediter, eftersom det kommer att finnas många möjligheter, inte minst på det digitala området, särskilt i utvecklingsländerna.

4.23 När det gäller ekonomiska möjligheter utgör modellen med EU:s ungdomsgaranti ett bra exempel på hur man med lämpliga anpassningar kan skapa möjligheter för unga som varken arbetar eller studerar. Utbildning om arbetstagares rättigheter och sociala rättigheter kommer att behövas för att förverkliga agendan för anständigt arbete.

4.24 Frågor som handel måste behandlas som en del av handlingsplanen, till exempel i kapitlen om hållbarhet i frihandelsavtal, och deltagandet av det civila samhället, till exempel ungdomsorganisationer, bör främjas. Det är fortfarande ungdomar som är mest utsatta för barnarbete och andra former av vanvård. I syfte att bekämpa detta bör kampen mot barnarbete göras till en viktig del av handlingsplanen, så att det på tjugohundratalet till slut blir ett minne blott. I detta sammanhang måste det skapas ekonomiska resurser som gör att barnarbetare inte längre är beroende av sin inkomst. Samtidigt måste möjligheten att bedriva verksamhet för företag som använder barnarbete i sin globala produktionskedja begränsas.

4.25 Ungdomar är ofta de som först ger sig ut på farliga resor med målet att emigrera till Europa och andra platser. För att se till att ungdomar inte tvingas ta farliga och ofta olagliga vägar över internationella gränser bör handlingsplanen omfatta ett aktivt samarbete med tredjeländer med syftet att inrätta humanitära korridorer och vidarebosättningsprogram för ungdomar, så att de kan ta sig till Europa på ett säkert och lagligt sätt.

Bryssel den 22 mars 2023.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande